

opdatering

Årbog for Vardemuseerne
& Ringkøbing-Skjern Museum

2019

opdatering

Årbog for Vardemuseerne &
Ringkøbing-Skjern Museum 2019

opdatering
Årbog for Vardemuseerne
& Ringkøbing-Skjern Museum 2019

© Forfatterne, Vardemuseerne
& Ringkøbing-Skjern Museum 2020

Redaktion: Caroline E. Larsen og Tine Lorange

Korrektur: Harriet Ludvigsen

Grafisk tilrettelæggelse: Tine Lorange

Forsidefoto: Emily Pritchards hus på Redningsvejen
i Nymindegab. Foto: Niels A. Hansen

Fotos og illustrationer: med mindre andet er angivet ved
de enkelte fotos og illustrationer tilhører billedmaterialet
i denne bog Vardemuseerne, NaturKulturVarde,
Ringkøbing-Skjern Museum eller Arkæologi Vestjylland

Alle kort, Danmarks Højdemodel og
ortofotos: ©Geodatastyrelsen

Skrift: Myriad Pro

Papir: MultiArt Silk 130g

Omslag: 1/s 260g

Tryk: PE Offset, Varde

ISBN 978-87-93713-19-2

ISSN 1903-9581

Kære Læser!

Omverden har ofte et billede af museer som støvede og statiske. At dette billede ikke på nogen måde er sandt viser hvert eneste år af Vardemuseernes og Ringkøbing-Skjerns Museums virke, ligesom det i øvrigt gælder for størsteparten af landets museer. Artiklerne i årets årbog viser som altid de mange facetter af museernes arbejde. Hvor den brede offentlighed lægger mærke til museernes forandringer når vi åbner nye udstillinger og af og til også nye besøgssteder, så giver årbogen jer læsere en god fornemmelse af at museer kan endnu mere end I, som museumsgæster ser, når alt er pudset og pænt stillet frem til skue. Og det bliver også tydeligt at vores formidling er baseret på konstant forskning. Årets *opdatering* fremlægger blandt andet et udbytte af et igangværende Ph.d.-projekt om udviklingen af henholdsvis den gamle købstad Ringkøbing og den nye stationsby Skjern og nye historier om Nyminddegab, som er blevet hentet ud af glemslen, nu hvor der arbejdes på

en nyopsætning af udstillingen på Nyminddegab Museum. *opdatering* giver Jer også indblik i museernes projekter omkring frivillige og læringsarbejde for børn og elever, et felt, hvor vi som museer selv er i en konstant læringsproces gennem nye projekter på områderne – vi vil nemlig gerne blive bedre til denne vigtige del af vores arbejde hvert eneste år!

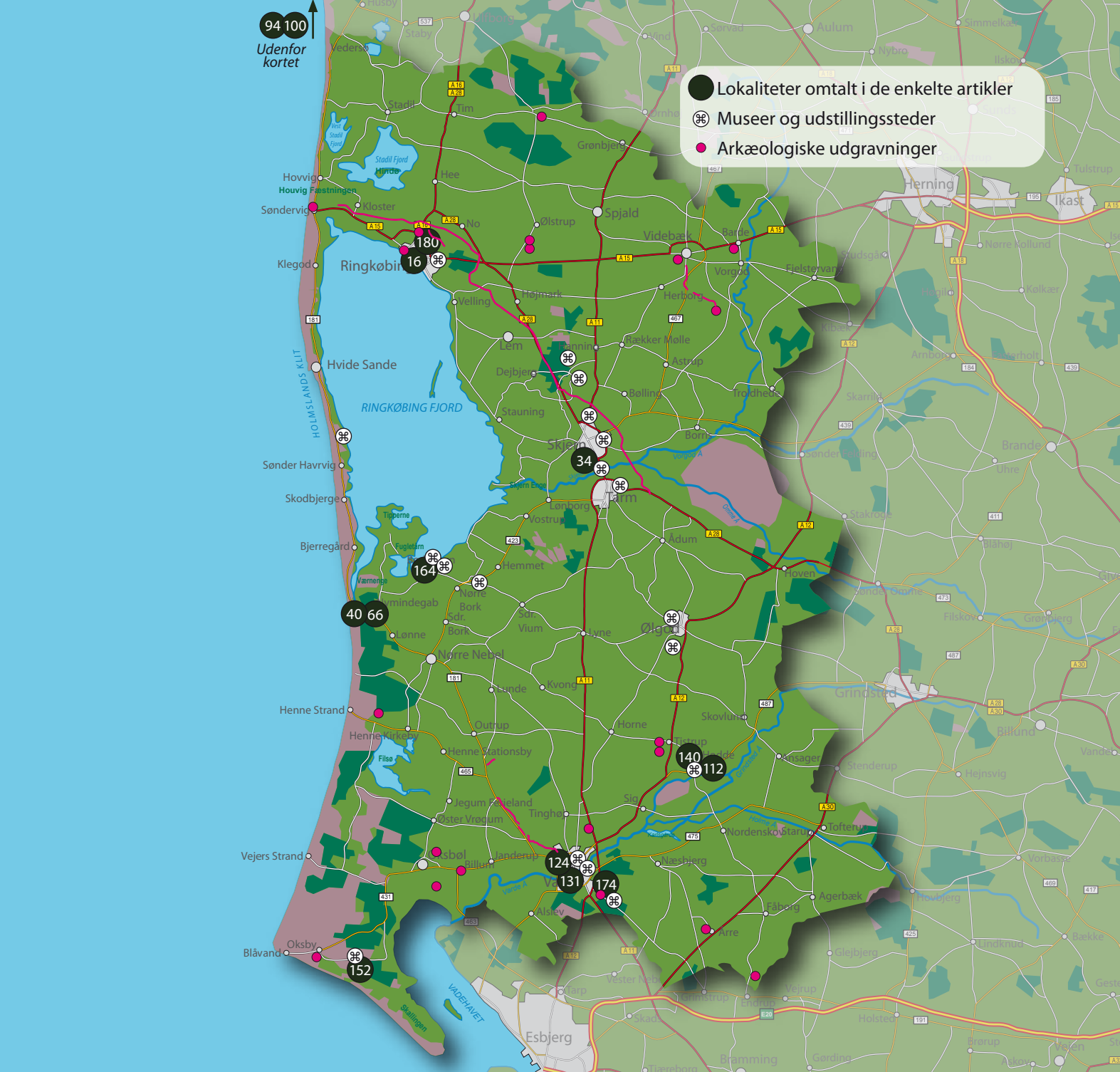
Et andet felt, hvor vi vestjyske museer er bannerførende, er værtskab. Fordi I alle rejser og er museumsgæster i hele verden, bliver vores vestjyske museer også målt op mod det flotteste museumsdesign i London og de mest fantastiske fund i Ægypten. Kun når vi sætter gæsten i centrum kan vi gøre en helt særlig forskel for jer. Dette arbejde kan I blive klogere på i årbogen. Og som altid får I også et indblik i de næste store arkæologisk og historiske opdagelser, og dermed i de historier, I engang i fremtiden som velmodtagne gæster skal opleve på vores besøgssteder.

Rigtig god fornøjelse med læsningen!
Mette Bjerrum Jensen og Claus Kjeld Jensen

94 100

Udenfor kortet

- Lokaltiteter omtalt i de enkelte artikler
- ☎ Museer og udstillingssteder
- Arkæologiske udgravninger

Indhold

6	Museumsforeningernes årsberetninger	131	Disney og fordærv
<i>Af Pernille Ø. Sørensen</i>
16	Nygade i Ringkøbing
<i>Af Christian Ringskou</i>	140	Din, min og vores skolehistorie
<i>Af Malene Frosch Langvad</i>
34	Villads Pebel
<i>Af Torben Egeberg</i>	146	Frivillighed i forandring
<i>Af Per Lunde Lauridsen</i>
40	Nymindegab Badehotel
<i>Af John V. Jensen</i>	152	"Velkommen i Tirpitz!"
<i>Af Marie-Louisa Tvede Steffensen</i>
66	Det besatte Nymindegab
<i>Af Michael Trier Aagaard & John V. Jensen</i>	161	Sara om SARA
<i>Af Sara Hjøllund Sørensen</i>
94	Omkring en Oldtids-Arne
<i>Af Jens Dalgaard-Knudsen</i>	164	Da dronerne kom til Fahl Kro
<i>Af Caroline E. Larsen</i>
100	Omkring Oldtids-Arnen fra Nørre Fjand
<i>Af Palle Eriksen</i>	174	På gravhøjsjagt ved Varde
<i>Af Lene N. Hansen</i>
109	Ikke særligt lovligt
<i>Af Olav Martinsen</i>	180	Før Ringkøbing
<i>Af Rachel Facius, Line Lerke & Torben Egeberg</i>
112	Signalkrebs
<i>Af Morten Vinding</i>	188	Årets gang i ArkVest
<i>Af Lene B. Frandsen & Poul Krogh Jørgensen</i>
121	NaturNørd gik online
<i>Af Jonas Gadgaard</i>	192	Årets udgravninger
<i>Af arkæologerne i ArkVest</i>
124	Røverhistorier til Frellemalerierne?
<i>Af Pernille Ø. Sørensen</i>	208	Tidstavle

Signalkrebs

– og jagten på det gode liv

Af Morten Vinding

Naturvejledning kan have mange forskellige ansigter. De fleste tænker nok på den mere klassiske form, hvor der fx står en naturvejleder sammen med en gruppe gæster. Hos os i NaturKulturVarde vil vi gerne være med til at skabe rammer for, at folk får gode naturoplevelser. Det er netop kombinationen af disse to elementer, som gjorde at jeg for ca. tre år siden begyndte at interessere mig for signalkrebsen, og især den som lever i Varde Å.

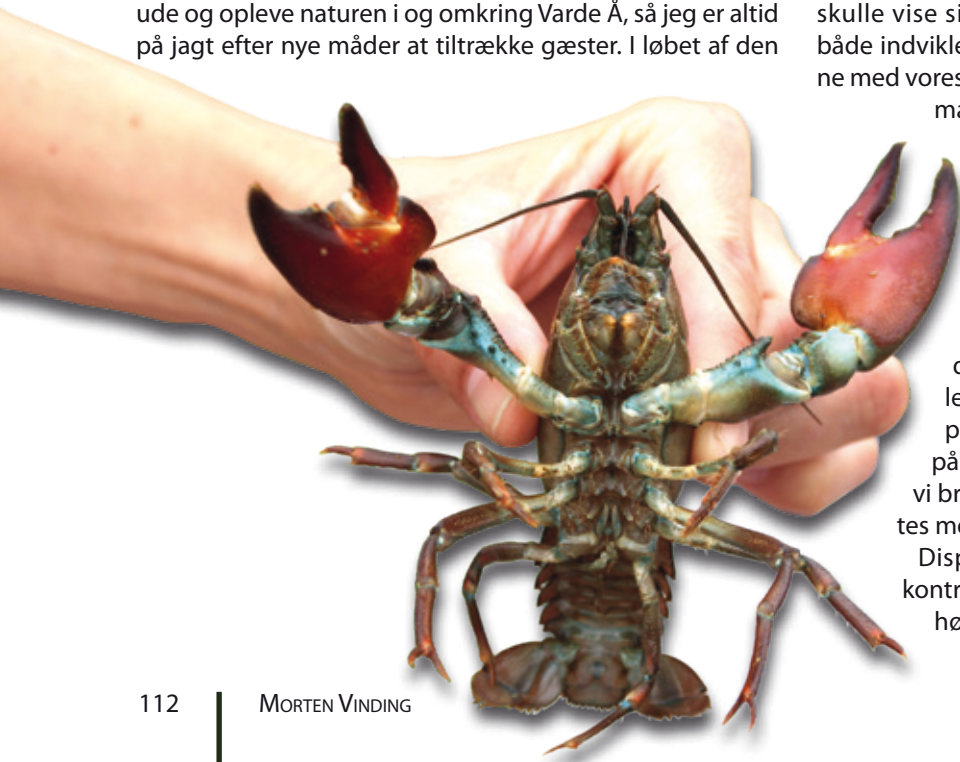
I det sidste årti har jeg haft et hav af mennesker med ude og opleve naturen i og omkring Varde Å, så jeg er altid på jagt efter nye måder at tiltrække gæster. I løbet af den

seneste årrække har vi erfaret, at en god måde at tiltrække nye målgrupper til vores formidling, er ved at inkorporere vild mad – altså mad man selv samler i naturen.¹ Og her ligger signalkrebsen lige til højrebenet. Den er let at fange, den smager godt og for at fange den, er man nødt til at sætte sig stille ned og nyde den omliggende natur.

I min formidling af signalkrebsen ønskede jeg ikke blot at tage gæster med ud til åen, men det var vigtigt for mig, at vi også på disse ture kunne fange krebsene. Det skulle vise sig, at reglerne for fangst af signalkrebs var både indviklede og meget bureaukratiske. Og et af målene med vores fokus på signalkrebsen har været at gøre op-

mærksom på, hvor vanskelige og uoverskuelige reglerne for fangsten af dem er, og forhåbentlig dermed også påvirke dem. Som eksempel på hvor vanskeligt det var, kan nævnes måden, hvorpå jeg fik dispensation til at fiske med krebsetegner (se forklaring på de forskellige fiskeredskaber i faktaboksen). Grunden til at man skal have en dispensation til at fiske med tegner er, at reglerne for fiskeri med ruse i ferskvand er møntet på ålefiskeri, men når vi fisker krebs, så fisker vi på andre tidspunkter, vi fisker med madding, og vi bruger andre former for ruser/tegnere, som sættes med kortere afstand.

Dispensationen udstedes af den lokale fiskerikontrol. De første par gange jeg kontaktede dem, hørte jeg ikke noget, men efter flere forgæves

Kend din krebs

Signalkrebs kan ved en hurtig sammenligning forveksles med flodkrebs. Men kigger man godt efter, kan man normalt godt kende forskel på de to arter. Det er sværest at se forskel på ynglen af de to arter. De følgende kendetegn er nemmest at se hos voksne eksemplarer.

Kløerne er det bedste kendetegn

- **Den lyse plet** Signalkrebs har som oftest en mere eller mindre tydelig lys plet omkring leddet ved kloens bevægelige "finger", deraf signalkrebsens navn. Hvis pletten er til stede, er der sjældent tvivl. Man kan dog møde signalkrebs hvor pletten er nærmest usynlig.
- **Kløernes overflade** Flodkrebsens kløer er tydeligt mere ru eller piggede end signalkrebsens. Det kræver nogen erfaring at fornemme forskellen.

Har man styr på de to kendetegn, er man i de fleste tilfælde godt hjulpet.

Andre kendetegn

- **Kløernes bredde** Der er en tendens til, at signalkrebsens kløer er mere buttede end flodkrebsens. Dette kendetegn bør kun anvendes som støtte for andre kendetegn.
- **Kløernes farve** Der er en tendens til, at signalkrebsens kløer er mere tydeligt røde end hos flodkrebsen. Dette er dog er meget variabelt og er et dårligt kendetegn.
- **Rygskjoldets overflade** Lige som på kløerne er rygskjoldet hos signalkrebs forholdsvis glat og uden tydelige torne, modsat flodkrebsen, hvor rygskjoldet vil føles mere ru at røre ved.

Den sikre artsbestemmelse har man, når alle kendetegn stemmer overens.

forsøg fik jeg afslag, med den argumentation, at det alligevel ikke havde betydning for bestanden, og at den forskning der var tydede på, at signalkrebs ikke kan udryddes ved fiskeri. Nu har jeg i anden anledning brugt meget tid på andre invasive arter og ved godt at når først en art er kommet ind over grænsen, så kommer man ikke af med en igen, men det er vel ikke et argument for ikke at gøre noget. Og min opgave som naturvejleder er jo ikke at udrydde de invasive arter, men at skabe gode naturoplevelser. Efter en kontakt direkte til miljøministeriet via Danmarks Sportsfiskerforbunds biolog lykkedes det at få dispensationen til at fiske signalkrebs med krebsetegner. Efterfølgende har jeg erfaret, at proceduren omkring dispensationerne er blevet lettere og mere ensartet på

landsplan, således at man nu kan få en dispensation til at fiske med krebsetegner, hvis man har et fritidsfiskertegn (som købes på nettet), ansøger fiskerikontrollen og i forvejen har en lodsejeraftale om hvor man må fiske.

De danske krebsearter

I Danmark har man kendskab til fire, måske fem, forskellige krebsearter. En af dem er hjemmehørende (flodkrebsen) og de øvrige fire er indførte arter, der alle er erklæret uønskede.

Krebsene tilhører leddyrerne og har ikke et indre skelet, men i stedet en ydre beskyttelsesskal, som kaldes et exoskelet. Musklerne hos leddyr er hæftet til indersiden af de ydre skaldele hvorimod det hos hvirveldyr er hæftet til

skelettets knogler. Det betyder at krebsen skifter skal efterhånden som den vokser. Når krebsen afstøder sin skal, bliver den blød og kalder en "smørkrebs". Herefter optager den en mængde vand så den vokser i volumen og efter nogle dage bliver skallen hård og krebsen har nu plads til at vokse. Man kan tydeligt mærke på en krebs om den lige har skiftet skal, for så er den forholdsvis blød i skjoldet.

Flodkrebsen (*Astacus astacus*) er vores oprindelige krebsart, som er på stor tilbagegang og kun findes sporadisk i søer og vandløb. Årsagen til tilbagegangen er forringet miljøkvalitet af vores ferskvand, sygdommen krebspest (sygdommen kommet fra Nordamerika og er dødelig for alle europæiske krebsarter) samt konkurrence fra andre krebsarter – ikke mindst signalkrebsen. Flodkrebsen bliver kønsmoden som tre- til fireårig, afhængigt af om det er en han eller en hun, og lægger 50-350 æg. Den vejer normalt op til 150 gram og bliver op til 16 cm lang (længden måles fra svømmeviftens bagkant til pandetornen).

Signalkrebsen (*Pacifastacus leniusculus*) stammer oprindelig fra Nordamerika, men er siden 70'erne løbende blevet udsat i Danmark. I forbindelse med EU's "dødsliste" (liste over invasive arter) fra 2016 er den erklæret uønsket

og det er blevet forbudt at udsætte dem. Signalkrebsen har sit navn fra den hvide plet på klosaksen. Den er kønsmoden som ét- til treårig og kan blive op til 20 år. Den lægger 200-400 æg, bliver op til 16 cm lang og kan opnå en vægt på ca. 110 gram.

De øvrige arter er: Galizisk sumpkrebs, marmorkrebs og kamberkrebs.²

Signalkrebsen – en invasiv art

Jeg bliver ofte spurgt om, hvorfor signalkrebsen regnes for at være invasiv? Der er flere vinkler på denne sag men hovedargumentet er, at den er en trussel mod vores oprindelig europæiske krebs. Den er mere aggressiv og robust (kræver ikke så rent vand) end vores hjemmehørende art, den rødlistede flodkrebs. Derudover kan signalkrebsen også være rasksmitebærer af krebspesten som er dødelig for flodkrebsen. Den kan også have store negative konsekvenser for vandmiljøet, hvor den befinder sig. Den fortærer store mængder planter; der findes eksempler på, at den har spist næste alt planteliv på nogle å-strækninger. Den graver huler ind i brinkerne, og bidrager dermed til at skabe erosion af åbrinker og forøgelse af materialetransport i

vandløbene. Den er også en trussel mod æg og yngel fra laks, havørreder og andre af åens fisk.

Signalkrebsen har spredt sig til mange af vores vandløb, men det skyldes formentlig ikke, at de er blevet sat ud i det pågældende vandløb. Ofte laver man en krebsedam eller -sø, hvor man kan kontrollere bestanden og fiske på den, når den er stor nok. Men hvis vandkvaliteten falder, eventuelt en varm sommer hvor iltniveauet bliver for lavt, kan krebsen emigrere over land og indtage nye områder. Man frygter blandt andet at bekæmpelsen af signalkrebsen kan medføre en øget spredning, enten ved at folk bevidst sætter den ud for at have noget at fiske på, eller at den ubemærket stikker af fra folk, fx under transport fra fiskestedet til hjemmet. Man har prøvet at dæmme op for den uønskede spredning ved bl.a. at indføre regler for transport. For det første er det forbudt at udsætte dem, hvis man fanger nogen – de skal aflives. Det er tilladt at transportere dem fra fangststedet til hjemmet, hvis det gøres på en sådan måde, at de ikke kan stikke af undervejs.³

Over en 10-årig periode har man lavet forsøgsfiskeri i Alling Å. På trods af at man har opfisket en voldsom mængde (op til 100.000 om året), har man ikke kunnet konstatere et fald i bestanden af signalkrebsen. Det har gjort at man

fra miljøstyrelsen melder ud, at man ikke kan bekæmpe bestande med fiskeri, og man frygter som før skrevet en øget spredning.

Det ikke mit job som naturvejleder at udføre en myndighedsopgave og bekæmpe arter på EU's "dødsliste", men man kan godt stille nogle spørgsmål og have nogle tanker om emnet. Hvorfor oplever vi fx en opblomstring af signalkrebsen? Kunne det være fordi de mangler fjender? Nogle af krebsens hovedfjender er ål og aborre. Er der mange tilbage af dem i vores vandløb? Hvordan ville bestanden have set ud i og omkring Alling Å, hvis der ikke var blevet fisket på dem – ville de have spredt sig yderligere? Og hvis vi har en art som er uønsket, og der er mange mennesker, som vil kunne få en god oplevelse ved at fiske efter den, hvorfor skulle de så ikke det?

Kunsten at fange krebs

Der er mange måder hvorpå man kan gribe fangst af signalkrebs an. Her kommer en beskrivelse af, hvordan jeg gør og de overvejelser jeg gør under fiskeriet. Først skal man konstatere om der er krebs i vandet hvor man gerne vil fiske. Her kigger jeg efter tegn på krebsen, som fx huller og erosion i åbrinken, jeg kigger efter rester fra rovdyr som har spist krebs (det var sådan de blev opdaget i Varde Å. Der lå klør fra signalkrebsen som odderen havde brækket af, før den spiste dem. Det gør den for ikke at blive bidt). Og så bruger jeg selvfølgelig mund-til-mund-metoden. Med hensyn til tidspunkt på året, siger min erfaring mig at fra 1. juni til start/medio september er tiden, hvor det bedst kan betale sig at fiske efter signalkrebsen, fordi det er her, den er mest aktiv. Ofte forbinder man krebsefiskeri med nataktivitet, men med signalkrebsen er min erfaring at tidspunktet på døgnet ikke er afgørende. Mine fangster har være lige så store om dagen som om natten.

Hvis jeg ikke umiddelbart finder tegn på krebsen, laver jeg et "forsøgsfiskeri" efter dem, med en krebsebrik (se mere under fiskeredskaber). Jeg fisker med brikken i 15 minutter,

hiver op og kigger. Hvis der ikke er krebs, så videre til næste lokalitet. Jeg koncentrerer mig om svingene og de dybe huller, da det er her, jeg har haft de bedste resultater i Varde Å.

Som agn til fiskeriet bruger jeg ferskvandsfisk. Et alternativ er kattermad på dåse monteret i en strømpe. Det vigtigste er, at der kommer godt med duftstoffer ud i vandet, og at man er opmærksom på den smittefare, der kan være forbundet med at bruge de forkerte typer agn.⁴ Når jeg fisker med krebsetejner, lader jeg dem oftest stå natten over og røgter dem dagen efter, men det er i de første timer der fanges – indtil agnen er "vasket fri" for duftstoffer. Jeg bruger kun teje, når jeg skal fange krebs til et større arrangement, hvor deltagerne ikke selv kommer til åen.

Fiskeriet med krebsebrik er meget mere hyggeligt. Her gælder det for mig om at få tre oplevelser på én gang. For det første at få en dejlig naturoplevelse ved åen, for det andet en god oplevelse med venner eller familie (jeg fisker aldrig krebs alene) og for det tredje en lækker madoplevelse, når jeg kommer hjem. Jeg elsker at fiske på steder, hvor jeg kan se bunden af vandløbet når krebsen kommer gående. At opleve det drama, der finder sted når flere individer kæmper om retten til maddingen er en kæmpe oplevelse. Og signalkrebsen er let at få øje på grundet de to hvide pletter på klørne, det er ofte er det første man ser.⁵

Danmarks første signalkrebsfiskekonkurrence

En af ledetrådene i min formidling og brug af naturen er "jagten på det gode liv" og det kan fiskeri, i mit perspektiv, bidrage til. Men pga. laksen kan fiskeri i vores vestvendte vandløb være forholdsvis kompliceret. For det første er det svært at fange en laks (en ny undersøgelse viser, at det kræver i gennemsnit 25 timers fiskeri for erfarne lystfiskere at fange en laks). For det andet er der en stor sandsynlighed for, at laksen ikke må hjemtages grundet fangstkvoter. Men et dyr som signalkrebsen, der netop er uønsket og tilmed forholdsvis let at fange, kan være med til at give folk en god fiskeoplevelse i naturen.

Vi har i de forløbne tre år inkorporeret signalkrebsen i meget formidling, blandt andet i NaturKulturVardes årligt tilbagevendende events, såsom Varde Å Dag og Karlsgårde Dag, hvor signalkrebsen har været fokusart i både 2017 og 2018. I perioden har jeg formidlet ud fra forskellige vinkler og til mange forskellige mennesker – fra handicappede til en afdeling fra fiskerikontrollen, som gerne ville opdateres på, hvordan fiskeriet rent praktisk blev udført. Undervejs har jeg ledt efter noget som kunne være kronen på værket, noget som kunne blive en del af noget større, og som kunne give genlyd på landsplan. Dette var hovedargumenterne for at jeg kontaktede Varde Sportsfiskerforening (VSF) og præsenterede dem for ideen. De var straks med på konceptet og så vidt vides blev

Danmarks første fiskekonkurrence efter signalkrebs lagt i støbeskeen. Opsætningen blev følgende: Varde Å Dag løb af stablen søndag den 18. august 2019 og fiskekonkurrencen skulle løbe over et døgn og startede derfor lørdag den 17. august kl. 12. VFS stillede gratis deres fiskevand til rådighed i perioden. For at deltage i konkurrencen skulle man have fiskekort til VFS' fiskevand, og havde man ikke et i forvejen, kunne man i tidsrummet fra klokken 12 til 14 om lørdagen komme til Hesselbro ved Hodde og få udleveret ét gratis. Fiskekortet gjaldt for fiskeri efter signalkrebs i det pågældende døgn. Fiskekonkurrencen sluttede med præmieoverrækkelse (sponsoreret af VFS og Vardemuseerne) på selve Varde Å Dag kl. 12 ved VFS' klubhus i Varde. Op til dagen havde der været PR for arrangementet på vores

sociale medier, og NaturNørd havde gødet vandene med flere videoer om, hvordan man selv bygger krebsebrikker og fisker med den. Så alle sejl var sat.

Vi var dog noget spændte, for vejrudsigten lovede kraftig regn og om formiddagen havde himmel og hav stået i et. Det betyder normalt at besøgstallet til vores udendørs arrangementer bliver forholdsvis beskedent, så da vi gjorde klar, var det med noget blandede følelser, for ville der overhovedet komme nogen? Men tankerne blev gjort til

skamme. Et kvarter før start stod der allerede 50 personer i kø for at få udleveret et fiskekort. Alle vores krebsebrikker blev revet væk på kort tid, og der var stor efterspørgsel på madding (ørreder sponsoreret af Sig Fiskeri). Inden dagen var omme var der uddelt ca. 150 fiskekort til folk i alle aldre. Der var et leben uden lige langs Varde Å ved Hodde, lige fra bedstefar med sine børnebørn til hardcore sportsfiskere i det helt rigtige fiskeudstyr og polaroid solbriller – alle med store smil på læberne og øjne som lyste af fiskeglæde,

eller kan man sige – jagten på det gode liv? Vores udsendte pressemeddelelse var blevet godt modtaget, og førte til, at både DR og TV Syd var til stede, og producerede både artikler og tv-indslag fra dagen.

Søndagen startede med de første meldinger fra deltagere, som allerede i aftens løb havde begivet sig ud i krebskalasets lyksaligheder, og som for længst havde fortæret gårsdagens fangst. DR blev sendt ud til Hodde for at få billeder af de sidste fiskeres anstrengelser, og som arrangører blev vi mere og mere stille som tiden nærmede sig middag og konkurrencen skulle slutte. Først et kvarter før sidste indvejning og afslutning på konkurrencen begyndte folk at dukke op, og inden middag var der et halvt hundrede stykker med en overvægt af børnefamilier. Alle havde de fanget signalkrebs, dog i varierende mængder. Der blev uddelt præmier for største han og største hun og til slut lodtrækningspræmier blandt alle deltagere. Vi havde medbragt kogte signalkrebs, der blev uddelt som smagsprøver, samt levende eksemplarer som børnene selv kunne koge, så de kunne se forvandlingen fra brun til rød – fra levende til mad.

Selve fiskekonkurrencen var en stor succes med masser af glade deltagere, som fik en dejlig oplevelse ved åen samt en velbesøgt afslutning i Varde.

Konsekvens og effekt af signalkrebsformidlingen

En af konsekvenserne ved at sætte fokus på en art som signalkrebsen har været en massiv strøm af henvendelser fra interesserede borgere, der vil vide alt om hvordan, hvor og hvornår man fanger dem. Hvilke regler skal man overholde og hvorfor er reglerne som de er? Hvorfor skal man have fisketegn og fiskeret for at fiske dem? Hvorfor laver jeg ikke reglerne om for at fange dem? – og meget, meget mere. Selv om jeg har måttet stå på mål for meget omkring krebsen, så har det været et interessant formidlingsemne. Vi har fået en masse mennesker til at interessere sig for vores vandløb, vores ådale og naturen som er knyttet til områderne samt de udfordringer der er på området. Samtidig har de fået nogle rigtig gode naturoplevelser, og det har være noget man har kunnet lave på tværs af aldersgrupper og fysisk formåen.

Sammenholder man vores erfaringer med Friluftsrådets formål med naturvejledning i Danmark, som er:

- At styrke befolkningens forståelse for natur, herunder biologisk mangfoldighed, samt miljø og kulturmiljø
- At styrke befolkningens rekreative muligheder og friluftsmæssige aktiviteter
- At fremme befolkningens direkte inddragelse og indflydelse i natur- og kulturmiljøforvaltning
- At inspirere til en sundere og mere bæredygtig livsstil,

så vil jeg mene, at vi har skabt noget formidling som rammer hovedet på sømmet.

Morten Vinding kan kontaktes på mv@naturkulturvarde.dk

Noter

1. Du kan læse mere om at finde vild mad i naturen på vildmad.dk.
2. Du kan læse mere om de forskellige krebsearter på fiskepleje.dk under krebs.
3. NaturKulturVarde har lavet en vejledning om fangst af signalkrebs, som kan ses på vores hjemmeside.
4. Se også NaturKulturVardes vejledning i krebsefiskeri om tilladt agn.
5. Du kan se mere om krebsefisker på Naturnørd, som har lavet flere videoer om emnet.